

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izšla vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 6 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o „perečih vprašanjih“.

Kedar vidi človek kaj, da ga zanima pa ne zna, kaj je ali pa čemu da kje služi, tedaj vpraša po tem brž, ko more. V časih pa zna človek to, ali zanima ga izvedeti, kaj da kdo drugi n. pr. njegov sosed o tem misli, zato ga vpraša brž, ko pride do njega. Vselej hoče pa tedaj človek, če vpraša, kaj izvedeti in to izvedeti o reči, ki mu je bolj pri srci, kakor so mu druge, navadne reči. Zanimivim rečem pa ne čisto ali ne vsem do volje jasnim — tacim pravimo, da so vprašanje in če nas posebno žene, naj brž ko brž pozivemo pravo; če nas to že nekam peče, tedaj pa mu pravimo, da je pekoče, žgoče vprašanje ali kar je še bolj v navadi, da je „pereče vprašanje“.

Tako, pereče vprašanje je sedaj za vse te, ki imajo gorice, trsna ušica, kako se je ubranimo ali kako se naj človek zavaruje zoper škodo, ki mu je postane ona lahko kriva. Blizo enako, pereče vprašanje je potlej za živinorej živilinska sol. Enako vprašanje je na dalje delalsko, vprašanje, kako se pomore delalcem ali tako da ne bode škode za druge stanove. In tako imamo v naših časih še veliko, veliko drugih perečih vprašanj in ker moramo tudi v naših listih govoriti o njih, ne moremo pa vselej razlagati jih na široko, zato prosimo naše bralce, posebno tiste, ki še niso dalje časa v vrsti naših bralcev, naj si zapomnijo pomen besede: vprašanje ali pereče vprašanje. Tako bode potlej nam mogoče o njih govoriti na kratko, bralcem pa bode cela stvar hitro jasna. Če kje kedaj berejo, recimo, šolsko vprašanje, to ne pomeni vprašanja, katero stavi učitelj otrokom v šoli; ne to, ampak to je vprašanje, kaka naj bode šola, da je prava, ljudstvu koristna, ali pa tudi, kdo naj ima oblast čez ljudske šole. Iz odgovora na to vprašanje izve človek do dobra, kako da hoče tisti šolo, ki odgovori tako ali tako na šolsko vprašanje.

Naj pokažemo v izgledu, kaj da pomeni v

političnem ali gospodarskem oziru kako vprašanje, zato izpregovorimo dnes o vprašanji, katero je v resnici pereče vprašanje, ne samo za en kraj, eno deželo, eno državo, ampak za ves svet, ne le za katolike, ampak v resnici za vse ljudi, kar jih živi na svetu. To vprašanje je Rim ali če rečemo še na dalje, Rimsko vprašanje. Rim ali Rimsko vprašanje pomeni eno in tisto v političnem oziru.

Rim je večno mesto, v Rimu je vidni poglavar sv. katoliške cerkve sem od časa sv. Petra, prvega namestnika Sinu božjega. Dobrih enajsto let pa je bilo to mesto tudi v polni oblasti papežev, poglavarjev katoliške cerkve. Piemontski kralji so prvi, ki si lastijo od leta 1870 najvišjo oblast tudi čez to mesto: po sili so prišli njih vojaki va-nj in po sili držijo se sedaj njih najvišje gosposke v tem mestu. Sv. očeta, poglavarja katoliške cerkve, pa smemo reči, da le trpijo še v večnem mestu in to zato, ker se ne upajo ga izgnati. Toliko in nič več ne pomeni postava, kateri se pravi, da je garancijska. V njej se določuje neka pravica, se daje neko poročstvo za to, da sv. oče niso po polnem v oblasti italijanskih kraljev ali kar je tisto, italijanskih gosposk ali oblasti.

Sv. oče pa te postave niso nikoli izpoznali za tako, ki njih veže ali ki je kaj vredna. In prav tako, kajti kakor se napravi taka postava, tako se ona tudi lahko odpravi in kdo daje italijanskim kraljem pravico za tako postavu? Kdo gleda na to, da se ona tudi izpolnjuje? Da ta garancijska postava ni vredna ničesar, to čutijo sv. oče dan na dan in ravno sedaj so frامasoni na tem, da se naj ona po polnem odpravi in sv. oče, poglavar vse katoliške cerkve naj se postavi pod oblast italijanskih kraljev.

Za to nimajo italijanski kralji nobene pravice in vsak verni kristijan mora zoper to ugovarjati, delati na to, da se sv. oče iztrgajo in za vselej iz krempljev brezbožnih frامasonov in njih pomagačev. Ali kako se more to izginiti? To je, to pomeni Rim, Rimsko vprašanje.

O tem vprašanji govorijo avstrijski škofje v svojem skupnem pastirskem listu, sicer rahlo pa odločno in kedar slišijo naši bralci njih besede doli z lece, naj se spomenijo, da se meri v njih na imenitno vprašanje — na Rim, na pereče vprašanje. Daj Bog, da dobimo tudi na to vprašanje k malu odgovor, tak odgovor, da ga ne bode več treba, da izgine za vselej Rimsko vprašanje.

Sulverein v Laškem trgu.

Iz Laškega se že pač dolgo ni nič veselega slišalo. Bil je Laški okraj zaspan, Slovenci v tem kraju še večinoma spijo; v javnih zastopih, kakor v okrajnem zastopu, v krajnem šolskem svetu nimajo nobene besede, ker povsod imajo večino priseljeni Nemci. Posebno je pa Laški trg v rokah nekaterih „privandraccev“, kateri bi vse Slovence Laškega okraja radi potopili v žlici vode; postali so tako ošabni, da so postayili z denarjem „sulvereina“ veliko ljudsko šolo, v kateri naj bi se podučevalo samo nemško. Lovili so podpise za to šolo, a huda jim je šla. Ko so videli, da podpisov ne bo veliko, začeli so praviti, da se bo tudi podučeval slovenski jezik in tako se jim res posreči dobiti nekaj podpisov.

~~oni~~ ~~Držabniki~~ ~~zadostno~~ ~~števílo~~ ~~otrok~~, vpi-dolžni šolo obiskovati, čeravno veliko teh otrok še na Laškem ni, ker se po mestih šolajo, in čeravno je nekaj starišev odločno reklo, da ne bojo nikdar pošiljali svojih otrok v nemško šolo. Tako so imeli na papirji okoli sto otrok za novo šolo. Ko se šola začne, skrči se število na 70. Med temi je le kakih 15 nemških otrok, drugi so slovenski iz trga ali okolice, pa celo nič a le par besedi nemškega razumejo. Kako se bojo ti slovenski otroci naučili pošteno pisati in brati in računati in posebno pa krščanskega nauka, če tistega ne razumejo, kateri jih uči; v slov. jeziku jih pa učitelj tudi ne more učiti, ker ga ne zna! Ubogi otroci, namesto tega, da bi se v mladih letih kaj naučili, ne bode znali ne brati ne pisati, ne slovenskega ne jim usiljenega nemškega jezika. To vam je toraj lepa šola, v kateri se ne bojo otroci ničesar naučili!

Le 15 nemških otrok obhajamo v Laškem trgu, in za to ubogo število se je zidala šola palači podobna! Kaj ne, da „Laški po silem Nemci“, vam se sline cedijo radi slov. otrok iz okolice; radi bi jih ponemčili! Vi bi radi, da bi naši otroci zastonj 8 let v šolo hodili in se popolno zmešali v vaši nemškutarski šoli! Ali motite se! Mi hočemo, da se naši otroci najpoprej v maternem, slovenskem jeziku učijo brati, pisati in računati, kakor tudi krščanskega nauka in ko bojo vse to dobro znali, potem se

le se bojo tudi nemškega jezika učili na naši slovenski šoli, a ne v vaši nemškutarski.

Kmetje slovenski, ne vdajte se! Če vas bojo silili in vam celo pretili, da pošiljate svoje otroke v nemško šolo, zavrinite vsakega: „Skrbi ti za svoje otroke, jaz bom pa za svoje, pošiljaj jih, kamor hočeš, in jaz jih bom pošiljal v slov. šolo.“ Tako vsakemu sitnežu zavežite jezik in kmalu bojo bolj ponižni postali. Ako bi se pa proti vaši volji otroci vpisali v nemško šolo, pojdite pogumno k gospodu nadučitelju in naznanite mu odločno: „Moj otrok bo hodil v slovensko šolo, a ne v nemško.“ To ste dolžni storiti, kajti otroci so vaši in vi jih lahko pošljete, v katero šolo hočete, nikakor pa nimajo pravice učitelj po svoji volji otroke za to ali ono šolo odločevati!

Nadalje je pa tudi zato bolje, da otroke pošiljate v slov. šolo, ker so tam sami kmečki otroci in se ne bojo pohujšali in pokvarili od trških otrok. Vi se doma trudite, da bi otroke dobro in v krščanskem duhu izredili. Ali bi pa bilo potem modro, da bi se vaši otroci v nemški šoli pajdašili s trškimi, katerih hudobija in spridenost je znana po celem okraju!

Slednjič bi pa znalo še vašemu žepu škodovati, če bi v nemško šolo pošiljali svoje otroke. Nova nemška šola stane okoli 20.000 fl. in večino denarja je dal nemški „sulverein“; znano pa je, da ta „sulverein“ ne da ničesar zastonj, ampak ~~zastonj~~ ~~morali~~ ~~vrniti~~ ~~te~~ ~~tisočake~~ in vračati pomagali jim jih bote vi, slovenski starši, ki bote pošiljali svoje otroke v nemško šolo!

Zatorej ostaniti zvesti in stanovitni, slov. kmetje! Ne dajte otrok v nemško šolo, če hočete, da bi se kaj naučili, in ostali nepokvarjeni, vi se pa novih plačil varovali! —u—

Gospodarske stvari.

Človek dobrotnik ptičev, ptiči pa dobrotniki človeka.

Ostra zima nam trka že na vrata in led in sneg sta blizo, k malu bode polje, travnik in hosta zavita v belo, trdo odejo. To je sicer dobro in vsak gospodar želi, naj mu zemlja, v kateri spava njegovo upanje, do dobra zmrzne, potem pa dobi belo, da si mrzlo, vendar pa koristi polno odejo. Gospodar je sedaj že brž vse spravil tudi svoje delo na travniku svojem, delo, ki se mu ponavlja vsake jeseni, pa si je že tudi dovolje kurila pripeljal na tnilo; tedaj mu ne bode treba veliko biti na prostem, v mrzlem zraku, ampak držal se bode doma. Njegovo delo se suče sedaj le bolj okoli poslopja, škednja, kleti. Kedar piše zunaj mrzli krivec in mede snega, tedaj je človek rad v hiši, okoli tople peči. In to je dobro, ali ne, vse stvari božje nimajo tople peči, da se grejô, nimajo kuhinje,